

Μαρία Ξανθοπούλου

Επίκουρη Καθηγήτρια Βυζαντινής Αρχαιολογίας

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών

Διεύθυνση εργασίας

Παλαιό Στρατόπεδο – Ανατολικό Κέντρο

24100 Καλαμάτα

Διεύθυνση οικίας

Αμπελώνων 50

19002 Παιανία

τηλ: 2721065159 (εργασία), 2106641064 (οικία), 6937643745 (κινητό)

email: xanthorm@uop.gr

<http://uop-gr.academia.edu/MariaXanthoroulou>

Σπουδές

- 1993-1997 Διδακτορικές σπουδές (Doctorat nouveau régime) στη Βυζαντινή Αρχαιολογία, Université Paris I (Panthéon-Sorbonne), Τμήμα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, επιβλέπων καθηγητής κ. Jean-Pierre Sodini, τίτλος διατριβής *Les lumineuses en bronze et fer aux époques paléochrétienne et byzantine : typologie, technologie, utilisation* (έπαινος Très honorable avec félicitations).
- 1992-1993 Μεταπτυχιακές σπουδές (DEA) στην Αρχαιολογία των Ιστορικών Χρόνων, Université Paris I (Panthéon-Sorbonne), Τμήμα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.
- 1988-1992 Πτυχίο (Maîtrise) στην Ιστορία της Τέχνης και Αρχαιολογία, Université Paris I (Panthéon-Sorbonne), Τμήμα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.

Υποτροφίες και χορηγίες

- 2012 Χορηγία National Geographic Society / Waitt Grants Program για το *Ερευνητικό Πρόγραμμα Γκράντες – Ενάλια Γεωαρχαιολογική Έρευνα στην Ανατολική Κρήτη 2012-2016* (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου) (15000 δολάρια, το πρόγραμμα δεν πραγματοποιήθηκε)
- 1998 Υποτροφία της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής
- 1995 Υποτροφία Αρβανιτίδη για διδακτορικές σπουδές στη Γαλλία
- 1994 Υποτροφία Erasmus (Πανεπιστήμιο Κρήτης)
- 1992 Υποτροφία Université Paris I (Panthéon-Sorbonne) για μεταπτυχιακές σπουδές

Ακαδημαϊκή εμπειρία

- 05/2013 – παρόν Επίκουρη Καθηγήτρια (ΔΕΠ) στο γνωστικό αντικείμενο «Βυζαντινή Αρχαιολογία: Πρωτοβυζαντινή περίοδος», Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών.
- 01/2009-05/2013 Λέκτορας (ΔΕΠ) στο γνωστικό αντικείμενο «Βυζαντινή Αρχαιολογία: Πρωτοβυζαντινή περίοδος», Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών.
- 2007-08 Διδάσκουσα (ΠΔ 407/80), Πανεπιστήμιο Κρήτης, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας (χειμερινό εξάμηνο).

2007-09	Διδάσκουσα (ΠΔ 407/80), Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα ΙΑΔΠΑ (εαρινό εξάμηνο 2006-07, εαρινό εξάμηνο 2007-08, χειμερινό εξάμηνο 2008-09).
2005	Chargée de cours (διδάσκουσα επί συμβάσει), Université de Fribourg (Ιανουάριος 2005)
1998-99	Maître de conférences associé, Université Paris I (Panthéon-Sorbonne), Τμήμα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (χειμερινό εξάμηνο).

Εργασιακή εμπειρία

2005	Ωρομίσθια αρχαιολόγος, Υπουργείο Πολιτισμού, Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, Τμήμα Ελληνικών και Ξένων Επιστημονικών Ιδρυμάτων, Οργανισμών και Διεθνών Θεμάτων και Τμήμα Χώρων (Ιανουάριος-Οκτώβριος 2005).
------	--

Επιστημονικά ενδιαφέροντα

Βυζαντινή μικροτεχνία (μεταλλοτεχνία, κεραμική), αρχαιολογία της καθημερινής ζωής (οικιστική, βιοτεχνικές εγκαταστάσεις), υστερορωμαϊκή και βυζαντινή Κρήτη, ενάλια αρχαιολογία.

Επιστημονικό έργο

Συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα

- *MERMAID – Διάσωση ξύλινων ναυαγίων στο θαλάσσιο οικοσύστημα της Μεσογείου: έρευνα, ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων κατά χώραν συντήρησης* (ΤΕΙ Αθήνας/Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου/ΕΛΚΕΘΕ, υπεύθυνη προγράμματος: Αναστασία Πούρνου). Μέλος της Κύριας Ερευνητικής Ομάδας (ΚΕΟ) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, υπεύθυνη για τη μελέτη τέχνηργων από μεσαιωνικά ναυάγια της Ρόδου. Το έργο χρηματοδοτείται στο πλαίσιο της πράξης «ΘΑΛΗΣ» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και δια Βίου Μάθηση».
- *Τα αγγεία μεταφοράς προϊόντων και οι θαλάσσιοι δρόμοι στον αιγαιακό χώρο από τον 5^ο ως τον 9^ο αιώνα μ.Χ.* (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, υπεύθυνη προγράμματος: Ν. Πούλου-Παπαδημητρίου). Εξωτερική συνεργάτις. Το έργο χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο της πράξης «Πυθαγόρας II» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και δια Βίου Μάθηση».

Μελέτες σε εξέλιξη

- Μελέτη για δημοσίευση της πρωτοβυζαντινής κεραμικής από την αρχαία Ίτανο (ανασκαφή Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής /Ινστιτούτου Μεσογειακών Σπουδών, εκδ. ΓΑΣ, σειρά Études Crétoises).
- Μελέτη για δημοσίευση της ρωμαϊκής και βυζαντινής κεραμικής από επιφανειακή έρευνα στην Πεδιάδα Ηρακλείου (υπεύθυνος έρευνας Ν. Παναγιωτάκης, εκδ. INSTAP Academic Press).
- Μελέτη για δημοσίευση της κοπτικής κεραμικής του Μουσείου Μπενάκη
- Μελέτη για δημοσίευση της ρωμαϊκής και πρωτοβυζαντινής κεραμικής από σωστικές ανασκαφές της Αιδηψού (ανασκαφές της ΙΑ' ΕΠΚΑ, ανασκαφείς Ε. Νικολόπουλος, Στ. Κατάκης).

Ανασκαφές

- 2013 Ρόδος, Εμπορικός Λιμένας, Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων (ανασκαφή στο πλαίσιο του Προγράμματος *MERMAID – Διάσωση ξύλινων ναυαγίων στο θαλάσσιο οικοσύστημα της Μεσογείου: έρευνα, ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων κατά χώραν συντήρησης* [ΤΕΙ Αθήνας/Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου/ΕΛΚΕΘΕ]). Διαχείριση, καταγραφή, μελέτη κεραμικής και τέχνηργων.
- 2001 Φίλιπποι (Ανατολική Μακεδονία), Γαλλική Σχολή Αθηνών. Ανασκαφή, μελέτη κεραμικής, υπεύθυνη για τη διαχείριση του ανασκαφικού υλικού και την οργάνωση της αποθήκης.
- 1995 Lattes (Νότια Γαλλία), Centre National de Recherche Scientifique. Ανασκαφή, εκπαίδευση στο σύστημα διαχείρισης ανασκαφικών δεδομένων SYSLAT.

- 1994-98 Ίτανος (Ν. Λασιθίου), Γαλλική Σχολή Αθηνών/Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών. Ανασκαφή, μελέτη και δημοσίευση υστερορωμαϊκής/πρωτοβυζαντινής κεραμικής.
- 1994 Ελεύθερα (Ν. Ρεθύμνου), Τομέας ΙΙ, Πανεπιστήμιο Κρήτης. Ανασκαφή, μελέτη και δημοσίευση μεταλλικών αντικειμένων από τον Τομέα ΙΙ.

Δημοσιεύσεις (τελευταίων 5 ετών)

Μονογραφία

- Μ. Xanthopoulou, *Les lampes en bronze de l'époque paléochrétienne*, Bibliothèque de l'Antiquité Tardive, 16, Turnhout: Brepols, 2010.

Άρθρα και κεφάλαια σε επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους

- Ε. Palamara, Ν. Zacharias, Μ. Xanthopoulou, D. Palles, Ε. Ι. Kamitsos, *Provenance and technology issues of Byzantine glazed pottery from Corinth, Greece*. TECHNART, Catania, Italy (October 1-3, 2014) (υπό δημοσίευση).
- Μ. Ξανθοπούλου, Ένας αμφορέας της όψιμης πρωτοβυζαντινής περιόδου από την αρχαία Ίτανος, στο: *Αρχαιολογικό Έργο Κρήτης, Πρακτικά της Γ' Παγκρήτιας Επιστημονικής Συνάντησης*, Ρέθυμνο, 5-8 Δεκεμβρίου 2013 (υπό δημοσίευση).
- Μ. Xanthopoulou, Ε. Nodarou, Ν. Poulou-Papadimitriou, *Local coarse wares from Late Roman Itanos (East Crete)*, στο: *LRCW4, Acts of the Fourth International Conference on Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean: Archaeology and Archaeometry*, Thessaloniki, 7-10 April 2011, Oxford, Archaeopress, 2014.
- Μ. Xanthopoulou, *Martyrs, monks, and musicians: Two enigmatic Coptic vases in the Benaki Museum and their parallels*, στο: *Μουσείο Μπενάκη*, 10, 2010, 19-51.
- Μ. Ξανθοπούλου, *Οικιστικά κατάλοιπα της πρωτοβυζαντινής και μεσοβυζαντινής περιόδου στη Μεσσηνία*, στο: Α. Δουλαβέρας, Ι. Σπηλιοπούλου (επιμ.), *Μεσσηνία: Συμβολές στην ιστορία και τον πολιτισμό της*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 2010, 183-198.

Λήμματα σε καταλόγους εκθέσεων

- Λήμματα 115-116, στο: Α. Drandaki, D. Papanikola-Bakirtzi, Α. Tourta (επιμ.), *Heaven and Earth: Art of Byzantium from Greek Collections*, Washington DC, National Gallery of Art, 6 Οκτωβρίου 2013 – 2 Μαρτίου 2014 και Los Angeles, J. Paul Getty Museum, 9 Απριλίου – 25 Αυγούστου 2014, Αθήνα, 2013.

Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες (τελευταίων 5 ετών)

- *The University of the Peloponnese Archaeological Museum* (με τις Ε. Ζυμή και Α. Μπάνου), ανηρτημένη ανακοίνωση, XVI Universeum Network Meeting, Αθήνα, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 11-14 Ιουνίου 2015.
- *Ωρολόγια ηλιακά και υδραυλικά: Από την αρχαία πόλη στη μεσαιωνική εκκλησία*, Διεθνές Συνέδριο «Όψεις του Βυζαντινού Χρόνου», Αθήνα, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, 29-30 Μαΐου 2015.
- *A multi-technique physicochemical study of Byzantine glazed pottery from Corinth, Greece* (με τους Ε. Παλαμάρα, Ν. Ζαχαριά, Δ. Πάλλη, Ε. Καμίτσο), 4th International Symposium on Archaeological Research and New Technologies, Καλαμάτα, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, 1-3 Οκτωβρίου 2014.
- *AD 365: disaster and recovery at Grandes Bay (East Crete)*, Διεθνές Workshop «Mediterranean Holocene Climate and Human Societies», Πύλος, Navarino Environmental Observatory, 23-25 Απριλίου 2014.
- *Κεραμικοί ορίζοντες του 7ου/πρώιμου 8ου αιώνα μ.Χ. στην αρχαία Ίτανος*, Γ' Παγκρήτια Επιστημονική Συνάντηση «Αρχαιολογικό Έργο στην Κρήτη», Ρέθυμνο, 5-8 Δεκεμβρίου 2013.
- *Late seventh – early eighth-century ceramic horizons at Itanos (East Crete): some preliminary remarks*, Διήμερο εργαστήριο *Archaeological and Archaeometric Approaches to the Study of Byzantine Pottery from Crete (end 4th – 12th c.)*, Παχειά Άμμος Ιεράπετρας, INSTAP Study Center, 13-14 Σεπτεμβρίου 2013.
- *Τα μεταλλικά φωτιστικά σκεύη στο Βυζάντιο*, Διεπιστημονική ημερίδα *Lux in tenebris, Ο τεχνητός φωτισμός από την αρχαιότητα έως σήμερα*, Αθήνα, Μουσείο Μπενάκη, 10 Μαρτίου 2012.

- *Local Coarse Wares from Late Roman Itanos (East Crete)* (με τις Ε. Νοδάρου, Ν. Πούλου-Παπαδημητρίου), αναρτημένη ανακοίνωση, LRCW4, 4^ο Διεθνές συνέδριο για την κοινή κεραμική, τα μαγειρικά σκεύη και τους αμφορείς στη Μεσόγειο: Αρχαιολογία και Αρχαιομετρία, Θεσσαλονίκη, 7-10 Απριλίου 2011.

Συμμετοχή σε επιστημονικές και οργανωτικές επιτροπές συνεδρίων

- Μέλος της οργανωτικής επιτροπής του Διεθνούς Συνεδρίου *Όψεις του Βυζαντινού Χρόνου* (Αθήνα, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, 29-30 Μαΐου 2015).
- Μέλος της επιστημονικής επιτροπής του 4ου Συμποσίου *Αρχαιολογική Έρευνα και Νέες Τεχνολογίες ARCH_RNT* (Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Καλαμάτα, 01-03 Οκτωβρίου 2014).
- Μέλος της οργανωτικής επιτροπής του Διεθνούς Συνεδρίου *Το Αρχαιολογικό Έργο στην Πελοπόννησο* (Τρίπολη, 07-11 Νοεμβρίου 2012).
- Μέλος της επιστημονικής επιτροπής του 3ου Συμποσίου *Αρχαιολογική Έρευνα και Νέες Τεχνολογίες ARCH_RNT* (Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Καλαμάτα, 03-06 Οκτωβρίου 2012).
- Μέλος της οργανωτικής επιτροπής του 2ου Συμποσίου *Αρχαιολογική Έρευνα και Νέες Τεχνολογίες ARCH_RNT* (Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Καλαμάτα, 21-23 Οκτωβρίου 2010).